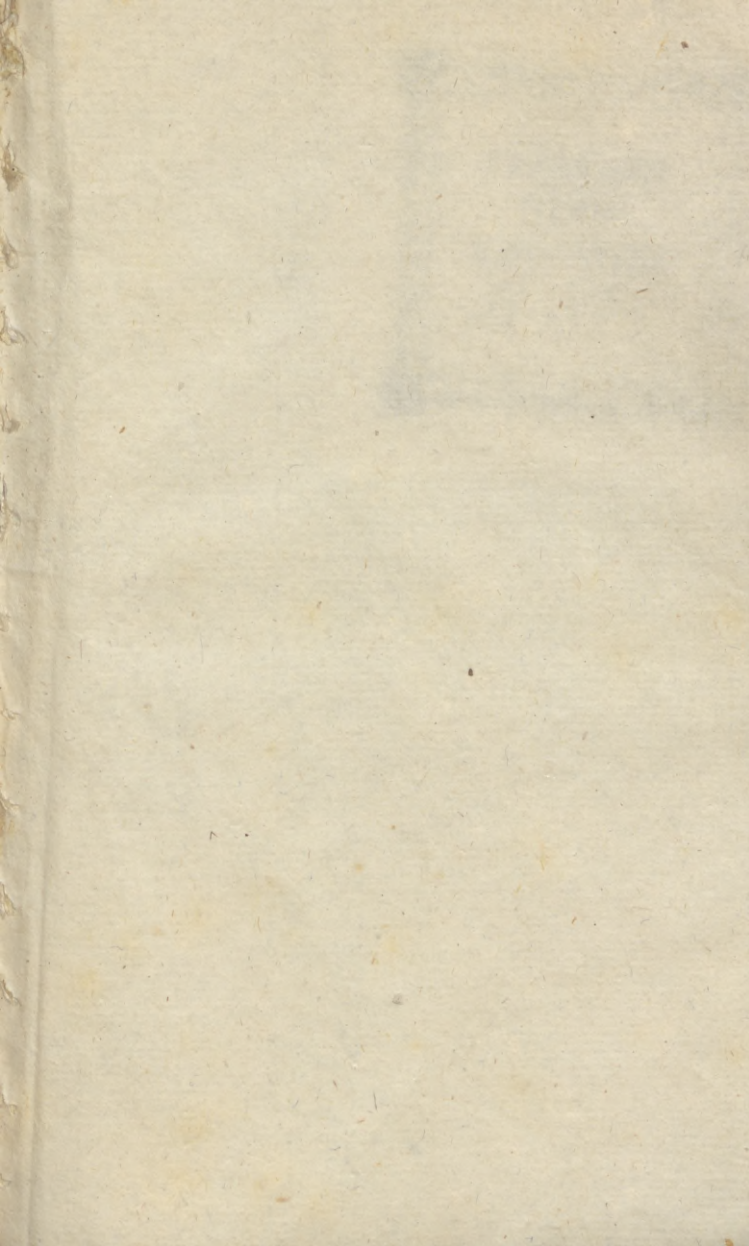

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 874.

שפר כללי הדקדוק

הלא הנה ככתובים נמצאו ושם היו בין כתבי הקדש קדוש
 יאמר לו כי כאן אתה מוצא ענותנותו מכאן הלל מכאן הלל
 לגדולתו לא חש על כבודו מורה בפלאות מתורתו ומפליגי
 לעשות מחכמתו כי עולה יורד ומקרי דרדקי מתחיל בין
 הראשונים היטב דרך היטב - מרריך במסילה טעלה
 לשאר ספדי המרקקים בנהלה - זה החלו לעשות מדגברי
 בני ישראל משפטו פעל למו כמה רר יהודה כריאל וצוקל
 וכוה למדין טן הכללות כפוקים שנאמר ברכ חוץ כחיצה
 יובאו ללמוד וללמד לחנוך לנער על פי דרך זה בין המובחר
 הקורם אל הפאוחר הבא אחריו ורשיחי אני המרפס להרפיו
 לתועלת הבנים הם לישראל הקרטה ראויה לההלמד קורם
 הכנסם לפני ולפנים בעיון הדקדוק וזה כאב לבנים ראיחי
 לעשות בחדש אב בשנת וידעת היום לפי

ואחרי שנמכרו וכי ספו תמו פבלאות הלומדים בס יהנס בבל
 ימצא גאולה יהיה להם לבקשת הנעדים שואלים להמר שר
 תורה ומעתה נדפסו שנית בשנת אהרי נמכר רפיק כחדש
 אול זמן תקיעת שופר לרקרק בשפר המעשים בס' למען ילמד

פה מנטובה

בבית פעלת הרופא כמה'ר רפאל חיים מאיטליה נר'

Con Licenza de Superiori

1879

The following is a list of the names of the
 persons who have been appointed to the
 various offices of the Board of Education
 for the year 1879. The names are given
 in the order in which they were appointed.
 The names of the members of the Board
 are given in the order in which they
 were appointed. The names of the
 members of the Board of Education
 are given in the order in which they
 were appointed. The names of the
 members of the Board of Education
 are given in the order in which they
 were appointed.

1879

The following is a list of the names of the
 persons who have been appointed to the
 various offices of the Board of Education
 for the year 1879. The names are given
 in the order in which they were appointed.
 The names of the members of the Board
 are given in the order in which they
 were appointed. The names of the
 members of the Board of Education
 are given in the order in which they
 were appointed. The names of the
 members of the Board of Education
 are given in the order in which they
 were appointed.

לשון הקדש הם שלשה • שם • מלה • פועל • השם נחלק לר' חלקים • שם העצם • שם התואר • שם היחס • שם המספר • שם העצם הוא כמו ארץ •

היא • ישוב • שמש ירח ודומיהם • שם התואר כמו צדיק שיש לו הצדקות ונמו דבם שיש לו התכונה ודומיהם • שם היחס כמו ישראל • עברי • מצרי • ארומי ודומיהם • שם המספר כמו אחר • שנים • שלשה • ארבעה • מאה • אף רבוא וכולם נפרשם להבא היטב • לונר נאמר אחר ובסמוך אחר כמו שנב

אחר העם • ולנקבה נאמר אחת ובהפסק אחת כמו אחת • אחת והפסק נקרא כשרוא באסף (מי אחנת או סוף פסוק) ולפעמי' ג' כ הוקף • לונר עד עשרה נאמר אחר

שנים • שלשה • ארבעה • חמשה • ששה • שבעה • שמונה • תשעה • עשרה • לנקבה נאמר אחת • שתים • שלש • ארבע • חמש

שש • שבע • שמונה • תשע • עשר • לונר מעשרה עד עשרים נאמר אחר עשר • שנים עשר • שלשה עשר • ארבעה עשר • חמשה עשר

ששה עשר • שבעה עשר • שמונה עשר • תשעה עשר • עשרים • לנקבה נאמר אחת עשרה • שתים עשרה • שלש עשרה • ארבע

עשרה • חמש עשרה • שש עשרה • שבע עשרה • שמונה עשרה • תשע עשרה • עשרים • זכנ חעשה עד שלשים ובשאר המספרים •

זרעו כי עשתי עשר או עשתי עשרה הוא כמו אחר עשר ואחר עשרה כי כל המסיף נרע • זמה שאמר עליו ר' יונה והשיב עליו רא' כע ומה שאמר

בו הוא כבר שמעתם ממי זכשתוכו ללמוד ספר צחות הראו הכל באר היטב • עוד רעם כי במספרים הקטנים עד עשרה נאמר חמיד בלשון רבים כמו שלש שנים • שבע

שנים • חמשה ימים וכו' אבל מעשרה ולמעלה נאמר בלשון יחיד כמו עשרים • יום • שבע עשרה שנה • מאה אלף • אבל באלף נאמר בלשון רבים ב

אלף שנים בעיניך • וזה כלל גדול בלשוננו הקדוש

כללי הרקדוק

אלו הם עשר התנועות חמש גדולות וחמש קטנות*

וגדולות סיפנם **אָלֹי יֵה הוּא טוֹב** צירי חידק עם היוד קסין שורק חולם*
מַעֲטוֹת סִינָם נָחַם כָּל מִכְּהָ חידק בלא יוד פחה קסין חטוף שלש נקודות*
ומגול. אחר התנועות הגדולות השוא הוא נע כמו **שְׁמְרוּ שְׁמְעוּ** ודומיהם ואחר
הקטנות השוא הוא נח כמו **יִפְרוּ יִרְבוּ** ודומיהם אחר התנועות הגדולות
לא יבא דגש לעולם חוץ מן **בָּתִּים** ואחר התנועות הקטנות יבא דגש כמו **דְּבַרְךָ**
סִפְרוּ או שוא נח כמו **שִׁמְשׁוֹן גִּדְעוֹן** ודומיהם*

חמשה דברים מניעים את השוא וסיפנם **א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט'** א' ר' ל' שוא הבא בראש
חיבה הוא נע כמו **בְּרֵאשִׁית וְלֹא וְאִישׁ וְאֵת** ודומיהם **ב' ד' ל'**
שני שואים חכאים באמצע החיבה הא' נח והב' נע כמו **יִשְׁמְעוּ יִלְכְּדוּ** ודומיהם:
ג' ד' ל' גדולה מ' שוא הבא אחר תנועה גדולה הוא נע כמו **שְׁמְרוּ שְׁמְעוּ** **ד' ד' ל'**
דגש מ' דגש הבא בחוץ אות שהחתינו שוא הוא נע כמו **דְּבַרְךָ סִפְרוּ** ודומיהם **ה'**
ו' ל' הדומות מ' שוא הבא החת אות ראשונה של שתי אותיות דומה הוא נע כמו

הַנְּי הַלְלוּיָהּ ודומיהם:

שני שואים בראש חיבה אינם יכולים לבא וכסוף שניהם נחים כמו **וַיִּשְׁתֵּי וַיִּבְרְךְ**
קוֹשֵׁט ודומיהם וזה לפי דעת הסדקקים המעולים כאשר הראו אם האכו והזכו*
אחר השוא נע לא יבא דגש לעולם חוץ מן **שְׁתֵּי שְׁתֵּים** שהם זרים בפוף המלה
אין טרד כמו **אֵת** ודומיהם*

המלעיל מסתר הסדרים כמו **יְכַזְּרֵת יְכַזְּרֵת** שהיה לו לומר **יְכַזְּרֵת** בשוא
נע והמלעיל הוא חץ מין הסדר*
ויון שורק בראש חיבה יש לה רץ תנועה גדולה שלא יבא אחריה דגש כמו **וְכָא אַךְ אַם**
כא אחריה שוא הוא נח כמו **וַיִּבְרְךְ** ודומיהם ואם הם דומות יהיה נע כמו **וְכָא מִשָּׁה**

ההפך שיש בין קסין חטוף לחטף קסין הוא שהקסין החטוף הוא קסין בלבד והוא
חטוף למעמים שנבאר עם הסדרים שיש וחטף קסין הוא קסין ושוא ודינו
בְּשׂוֹף נַע כְּמוֹ חֲטָף פָּחַח וְחֲטָף שָׁגוּל והשוא אינו תנועה אלא משרת
להביר

להכיר קמץ שאחריו שוא אם הוא קמץ רחב ה' גורשוא נע . או קמץ חטוף ה' ק
ורשוא נח . יהיה זה כלל בידך שאם יש אחריו געיא הוא רחב כמו זכרה
ירש לש ואם אין געיא הוא חטוף ורשוא נח כמו זכרה לי אלהי לטובה :

יש לגופי הנרברים שנים עשר מילות ואלו הם . אַנְכִי ובהפסק אַנְכִי מלעיל או

אַנִי ובהפסק אַנִי מלעיל ובקסץ . אַתָּה . הוּא . אֲנַחְנוּ . אַתֶּם הֵם או

הַמָּה אֲנִי אַתָּה הוּא אָנוּ או אֲנַחְנוּ או נַחְנוּ . אַתָּן . הֵן . אֲנִי מדבר

בערו . אַתָּה נמצא . הוּא שלא לנוכח . אֲנַחְנוּ מרברים בעדם . אַתֶּם נמצאים

רַם נסתרים . אֲנִי מדברת בעדה שהמדבר בערו משמש בין לזכר ולנקבה . אַתָּה

נמצאת הוּא שלא לנוכח . אֲנַחְנוּ מדברות בערו כמו לזכרים . אַתָּן נמצאות .

הֵן נסתרות : רֵאשֵׁי שְׁנֵי וְשְׁלִישֵׁי הם שמות התאחד זלם שמות המספר

בגד כפ"ה רסמין לי הוא דפי בד מפיק ומפסיק דחיק ואתי מרחיק . זשהי אותיות

מב"ד כפ"ת מפ"צ אמה והראשונה נקודה בשוא וחצי תיבה האחרונ דומה

לחציה הראשונה דגושה :

מפיק ר"ל שנשמע אות יהוא כמו אֵלֵי תבא . אֵלָיו פִּי קָרָאתִי בְּצֵדָה

תָּשִׁים ובאלף אין דין מפיק . הֵא הנקורה בפהח אשר קריאתה בעין מפיק

הֵא . אוח בג"ד כפ"ת דגושה כמו תִּנְבִּיָה בְּנִשָּׁר . וְלֹא נוּחַ בָּהֶם אַכַּל אִם

וְהֵא קמוצה אין לה דין מפיק כמו אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְּרוּל . מַלְכָּה

וְשָׂרִיָּה בְּגוּיִם אֵין תּוֹרָה ודומרים .

שם ההויה יש לו דין מפיק כמו עִבְרֵי אֶתְּי בִּירָאָה : כּוּ רוּצָה יִי בַעֲשֵׂי

מפסיק אם יש מעט חעמרח בין תיבה לאחרת זאו הם המעמים המפסיקים ורקא

שְׁרֵי . טַפְּהָא . תְּבִיר . אֲזֵלָא . זְקַף קַטְּוִי . זְקַף גְּרוּל . קֶרְנֵי פֶרֶת .

שְׁלֵשֶׁת . יְתִיב תְּרִשָּׁא והוא הבאה בראש תיבה . שְׁנֵי גְרִישֵׁן רַבִּיעַ .

פֶּשֶׁט . אֲתַנַּח . סוּף פֶּסֶק . פֶּסֶק וְגִרְמִיָּה ודרפרש שבין פֶּסֶק ו

לְגִרְמִיָּה הוא כִּי הַפֶּסֶק ו כֹּא אַחַר גִּלְגַּל אַחַר וְהַגְרְמִיָּה בין שני

גִּלְגָּלִים . וְשׂוּפֵר וְתִיב הוא קודם הנקורות וְשׂוּפֵר דִּסְוֵךְ אַחַר כֵּן . ואלו

א ג א א אינס

כללי הרקדוק

צונם ספטיקום. הדרגא והתרסא ורקדמא ושופר תפוד והגלגל

דחיק הוא אם זבא חיבה שסופה הא (כי אין לא יירין רחיק) דססונה כמקף

למלה שראשה בג' כפ'ת או ס'ט ש'ן נוו' לים והמלה הראשונה או

אחרונה מלה זעירא זכ'כד שחג'ר המלה שסופה הא פתח או קמץ או סגול או

תרגש אות בג' כפ'ת או ס'ט ש'ן נוו' לים כמו והבני מהפּרצת

תכסהבא. אלקהנא. אולי אוכל נכהבו. וכן כשחבא כמקף למלה

סלעיל וסוף החיבה המוקדמת בסגול הדגש אע"פ שאין שם אחת משתי מלות זעירות

כמו יחוד רעת. ירבה פשע. יפצה פיהו. אבל כסהבג'ר הוא דמי

אתי כחיק הוא נ' כ לאותיות ס'ט ש'ן נ' לים. והוא כשחבא הא כסוף מלה

סלעיל אחד סגול גם אם תהיה שרשית כמו משנה בסוף או אחר קסץ

זבל כד שלא תהיה שרשית כמו ואעידה בס. תננה לי. וזבחת פסח והמלה

הסמוכה לה תהיה מלה זעירה או סלעיל באות ראשונה או אם באות שניה אם

הראש הגה בשוא כמו ארצהבנען שהשוא אינו נחשב תנועה. וארצה

בני קדם דמי כי הוא ס'ט למלה קדם וכשהיו שתי אותיות סגול כפ'ת סמוצא

אחד והראשונה נקודה בשוא כמו בהבג'די בפרעה או הדגש. זאם המלה

הראשונה זעירא או אות בג' כפ'ת רפויה כמו לא תתעב אדומי ודומיהם

אם יש שוא שאחריו אף ומלה אחרת מתחלת בבג'ר כפ'ת היא דגושה כמי וירא

ב'ק דדומיהם: אם יש מלה שסופה יהוא ומלה אחרת מתחלה בבג'ר כפ'ת וחצי

חיבה אחרונה דומה לחציה הראשונה דגושה כמו נלאתי כלכל. ושמת

ברבור:

דמוצאות הם חבשה ואלו הם. אח'ה ע נחיב נרון וניב ג'יק לחיק מוצא ז'ש

ש'ן לבן שינוים. דמל'נה לשון כו'סף לכד כפה ובשפחים:

זש מלה בכינוי ומלה בלא כינוי. מלה בלא כינוי כמו אך מלה בכנוי כמו עם

עם עמו עמד. עמי. עמהם. עמכם. עמנו. עמה. עמד

עמהן. עמכן. אף לשם יש לו כנויו כמו ארמה

יחידה

כללי הדקדוק

ד

יחידה	רבות	יחידה	רבות
אֲדָמָה	אֲדָמוֹת	אֲדָמָה	אֲדָמוֹת
אֲדָמָתָהּ	אֲדָמוֹתֶיהָ	אֲדָמָתִי	אֲדָמוֹתַי
אֲדָמָתְךָ	אֲדָמוֹתֶיךָ	אֲדָמָתְכֶם	אֲדָמוֹתֵיכֶם
אֲדָמָתֵינוּ	אֲדָמוֹתֵינוּ	אֲדָמָתָהּ	אֲדָמוֹתֶיהָ
אֲדָמָתְךָ	אֲדָמוֹתֶיךָ	אֲדָמָתָן	אֲדָמוֹתֵיהֶן
אֲדָמָתְכֶן	אֲדָמוֹתֵיכֶן		

כל חיבה יש לה לשרש שלש אותיות ורמזקקים שקלום כלם על משקל פֶּעַל יאמרו (דרך משל) כי השי"ן של שָׁמַר נקראה א' הפעל וז' סף עין הפועל. וה' ריש לב"ד הפעל וכשעין הפעל היא וי"ו נחה נקרא כדמקדקים נחו עין וי"ו ר"ל נחו עין ופעל שהיא וי"ו: דע כי רק סף יהיה הטיף לארבע כבות וריבוי הש"סן חוק ש"א סוף נחו עין חוק פי כשהאות גקודה נק סף דגש אדרה או רוא הטיף כמו בלו תפלות כעשה ירי אטן שו א פי כשיג א שו א אחר קמץ בלא געיה באמצע או הוא הטיף כמו זכרה לו אלהי ודומים: כקף פי כשהיות קמץ בסוף חיבה אחת ואחריה הכסין או יריה הטיף כמו כל כל-עבחה וכל בְּחַסְדֵּבְבִי ושנים נקראים כל נק סף וחב יען אין אחרים הכסין ורם כל אחי רש שנאוהו כל עצמותי האכרנה ואם יש געיה היא קמץ רחב כמו אשר גרשם כי עתלי אלהים וכן כשיש ה' א או אלף אחר קמץ כמו אדבר הדנא וי' א חשם נך פי רב' כמולם כמו ויגז שלום. וכן יורם בשר הילך שרשם רכב גז ונקראת כפול להיות העין והלמד דומים נחו העין (שכנר ידעה מה הם) דמשל כמו ויקם וימת וירץ שרשם קום כזה רוצן עקר מוני רשמות הם שלש עשרה: המין הראשון שם העצם הראשון ורוא שמה דאנשים והנשים והעירות ודאציה ודדחים ודנדרות והימים ודמכרות ודומיהם כמ' משה כרים ציון צרפת סיני פרץ כנרת פרת ודומיהם: אבל השמות הכוללים כמו איש אשה עיר צרף נהר ים מדבר כלם שם העצם

כללי הרקדוק

השני הם • ובל שאר שמות העצם יקראו שם העצם הראשון • ובארבעה דברים נבדל
הראשון מהשני וסימנם סמכות • רבוי • כנוי • ידיעה • סמכות ר"ל שלא

יסמך לאחר כמו שתאמר **מֶלֶךְ מְצָרִים** לא תוכל לומר **מֶשֶׁח מְצָרִים** • רבוי
ר"ל שלא יהרבה לומר **אַבְרָהָם יִצְחָק** ודומיהם • כנוי ר"ל שלא יבא בה
כנוי כמו **אַבְרָהָם יִצְחָק** • **אַבְרָהָם יִצְחָק** ודומיהם • זאם נאמר
שְׂמֵעוּנִי שְׂמֵעוּנִים הם שם היחס • ידיעה ר"ל ה'א הידיעה שלא נופל לומר

הַאֲבָרָה הַיִּצְחָק:

המין השני שם הפועל והוא שם נגזר סאיזה פועל כמו מן **פָּקַד נֹאמֵר**
פָּקְדוֹן או **פָּקִידָה** • ומן **זָכַר זְכָרָיו** או **זְכִירָה** • ידע כי רוב שמות הפועל
הם בחוספת צחת מאותיות האפסתי כמו מן **שָׁכַן וְאָכַל** נאמר **מִשְׁכָּן מֵאָכַל**
או **אֲכִילָה** ודומיהם • ודע כי מכל פועל נגזר שם אף כי לא נמצאהו במקרא כמו
מן **מָשַׁךְ מְשִׁיבָה** ומן **לָקַח לְקִיחָה** • ובכלל הפין הזה הם השמות אשר
נגזר מהם הפועל כמו מן **רָשַׁע נֹאמֵר אִם רָשַׁעְתִּי** ומן **חָכְמָה נֹאמֵר אִם**
חֲכָמָה ומן **אֵזֶן רֵאיוֹנֵי הַשָּׁמַיִם**:

המין השלישי שם דבר והוא כל שם אשר לא נגזר סרם הפועל ואינו נגזר
מפועל כמו **אֶרֶץ שָׁמַיִם עֵשֶׂב שָׁמֶשׁ עֵץ יָאֵזֶן**
יָרֵק בָּשָׂר יֵין רֶגֶל שׁוֹר סוֹס חֲמֹר:

המין הרביעי הוא שם החומר והוא שם מונה על איזה עצם סחומר מאחד
השמות המקריים אשר הדעם בפין השביעי • והמשל **רֵאֵזֶן**
הוא שם העצם כשחל עליו מקרה החכמה או הוא חכם • וכן **אֵבֶן** כשחל עליו מקרה

הלובן או השחרות או קרא האבן ההוא שחור או לבן • והכלל כי כל שם החומר סורכב
פעצם מקרה • והם כמו **הַכֶּסֶם צִדִיק רָשַׁע נְבוֹר זָקֵן עֲשִׂיר עֵי קֶצֶר אֲרוֹן סָכַל**
הלש נגב ספר כעסן גולן דברן חסמן רחמן או רחמני • כנאי נכאי זכאי אכסנאי
ערתלאי:

המין החמישי שם הסתגבר והוא שם אשר הנגבר כי איזה מקרה ובעבור כן
נקרא העצם ההוא בשם • מקרה ההוא כמו הירח נקרא לנגה
בעבור רוב הלכות אשר ההנגר • ה' יכן השמש נקרא חמו • בעבור התנורות החום
שנמצא ממנו • וכן רוב שמות נקרא כן בעבור רוב זכותה:

המין

המין הששי שם המצטרף והוא שם אשר לא יהכך מציומו או לא יצטרף אל אחר ולא יפצא האחד וזוהי דאחר כמו אב ובן אחואחות

עֵבֶר וְאֲדוּן ודומיהם:

המין השביעי הוא שם המקרה והוא כל עם שאינו מורגש כמו חֲכָמָה

צָדָקָה שִׁחְרוּת לִבְנוֹת ודומיהם:

המין השמיני שם היחס מאומה או לשון או משפחה או שבט או על שם עיר או ארצו כמו יהודי עברי מצרי ישראל אלי ראובני

ירושלמי אשכנזי ודומיהם וברבוי נאמר יהודים או יהודיים עברים

או עבריים עבריה יהודיה עבריות יהודיות וחכא ת"ו כמקום

ה'א כמו עברית מצרית יהודית:

המין התשיעי שם כלל והוא שם כולל מינים רבה ידם נ' חי צומח דומם

חי שם כולל לכל מה שהוא חי כמו אדם ברמה חיה

ועוף צומח שם כלל לכל מה שהוא צומח כמו עשבים ועצים דומם שם כלל

לכל מיני האבנים והסתכו' כמו בסקף והב ברזל נחשת כדיל ועפרת בהמה הוא שם

כלל לכל מיני בהמות כמין השור והשה והעז ובן חיה לכל מיני החיות ובן עוף לכל מיני רעופות:

המין העשירי הוא שם המין והוא שם קבוץ פרטים כמו אנשים נשים

צאן בקר סוסים וחמורים כמו ויהי לי שנה וחמור:

המין האחד עשר שם נדרף והוא דבר שיש לו שני שמות או יותר כמו עֵמֶש

חֶמֶה חָרֶס סְבִיב כְּאֵבֶל עֵדִי כְּשֵׁם וְסוּרֵי

כסומים מטה ועיבת ארץ וארסה:

המין השנים עשר הוא שם דמיונה והוא מורה על שני דברים כמו זקן

ביתו זקן אהרן וכמו ד' שר לבב בלתי מבושל

תִּבְט שר' ג' כקל ובכלל דשין הזה שם כושא והוא שם מונח על איורה דבר

כללי הדקדוק

ואספדוהו על ד'א בחשלה כמו ראש הָהָר : רגְלֵי הָהָר : לֵב הַשְּׁמַיִם

ודימיהם :

דוא עם רמספר וכבר מירשנוהו : **רמין השלש עשר**

בעבור אהנעה דברים תשתגר נקודת השם יהמי סר נד כסוכית : רבוי . נקבה
כנני . סמיכות כמו זקן זקן ארז ריני כס דברים נקבה כמו זקן זקנה

וכמו חכם חכמים חכמה חכמים . שרחסף פתח הוא כמו שוא . כנוי כמו דקדן
דכרו דכרוך ככלם רק כין תשתגר לש א

כי אוח אח'הע הראייה להנקד בשו א נעיבא חמף במקוים כמו **חכם**

רע

הַכְּמִים הַכֵּס לֵב יִקַּח מְצוֹת :

שלוש עשרה מורה יש בשמות . המורה הראשונה שמות הבאים כלשון יחיד

ורבים יחידה רבוי כס חכם חכמים חכמה חכמים . עברו
עברוים עבריה עבריה . שיר שירים שירה שירית :

חמדה השנית שמות הבאים כלשון זכר ליחיד לרבים ולא ימצאו כלשון נקבה
כלל כמו **הַכֵּל הַכְּלִים חֶבֶל חֶבְלִים חֵץ חֲצִים** אבל

השמות אשר בהם רוח חיים אע"פ שלא נמצאו כלשון נקבה . ס"ס ניכל להטיל ה"א
כס יפס ירהי לשון נקבה כמו **סִיס כְּלָב חוֹזֵר חַסִּיד סוּסָה כְּלָבָה חוֹזֵרָה**

יש קצת מהחיים שלא נכון לעשוה כן כמו **אָרוֹן עֵבֶר חֲמוֹר** לא חאם אדונה

עודה חסרה : רק נבירה או נברית שפחה או אמה ואחוז :

המדה השלישית שמות הבאים ביחיד כשון זכר וברבוי כלשון נקבה כמו
אב אבות : שלחן שלחנות : כסא כסאות :

פזר פזרות : כי התלו סימן לנקבות והילוד והס"ם סימן לזכרים ברבוי . כמו

הַכְּמִים דְּבָרִים וּבִיחִיד הֵאָ סִימָן לְנִקְבוֹת כִּמוֹ צְרָקָה בְּרָכָה :

המדה הרביעית שמות הבאים בה"א הנקבה ורבוים כי זר ומס סימן לזכרים
ורם נקבות כס חשה חשים : שנה שנים : נמלה נמלים :

דבודה דבורים אשה נשים ודומיהם . יכמרה זו נכללים נ השמות הבאים ברבויים
כלשון רבים רבות והם עם ה"א הנקבה כמו **פְּנֵה פְּנִים פִּינּוֹת :**

המדה החמישית שמות הבאים ליחיד כלשון זכר וברבוי כלשון זכרים וכלשון
נקבות ולא יבואו לעולם כלשון יחידה כמו **דוֹר דוֹרִים**

דורות : חלון חלונים חלונות :

המדה הששית שמות הבאים כלשון רבים לבד והיחיד לא נמצא כלל כמו

נערים

כללי הדקדוק

זְעוּרִים וְקוֹנִים בְּתוֹלִים • וכן הבאים על משקל שְׁנַיִם כִּמוֹ שְׁמַיִם
רַחֲמִים מְכַנְסִים מַיִם אבל יש שמות שנאמר היחיד מהם דרך סברה אַעֲמִי שלא
נמצא כמו אַבְטִיחִים קְשׁוּאִים בְּרַבּוּרִים נאמר אַבְטִיחַ קְשׁוּחַ
בְּרַבּוּר:

המדה השביעית שמות הבאים בלשון יחיד ולא נמצא בהם רבוי כמו טַף
זָהָב נְחֹשֶׁת בְּרִיל וְעוֹפֹת • אבל כֶּסֶף יאמר
כֶּסֶפִים • ונמצא והסירה כל בְּרִילֵךְ לִשׁוֹן רַבִּים • וכן שֶׁמֶשׁ שלא נמצא בלשון
רבנים וכן לַחֵם אבל יָרַח וַיֵּין נמצא ומסנר גַּרֵם יְרַחֵם וְחַח'ול וַיִּנּוֹת
וְשִׁמְנִים וְסֻלְתוֹת • ובמדה זו נכללים ג' כ שמות עצמיים פרטיים כמו אַבְרָהָם
וְצִחֶק:

המדה השמינית שמות הבאים ברבויים בלשון נקבות ולא נמצא היחיד מהם
כיל כמו לִוְלָאוֹת צְנִתְרוֹת נְקוּדוֹת דוּבְרוֹת
בַּיִם ודומיהם • ונאמר היחיד מהם דרך סברה עַם ה'א הנקבה כמו לִוְלָאוֹת
צְנִתְרָה נְקִידָה דוּבְרָה:

המדה התשיעית בשמות הבאים מכוונים בלשון נקבה ואין להם סימן הנקבה
שהוא ה'א או ח'ו בסוף כמו חֶרֶב חֲדָה באר חֲפְרוֹת
ולא אפר חֲפְרוֹהוּ:

המדה העשירית בשמות מכוונים פעמים בלשון זכר ופעמים בלשון נקבה ואין
להם סימן הנקבה כמו נִלְקַח אַרוֹן יְהוָה וְאַרוֹן
אֱלֹהִים נִלְקַחָה • אַל הַמַּחְנֶה האחת והנהו • רוּחַ גְּרוּלָה וְחוֹק
השמש יצא על הארץ השמש זרחה על המים • ורבנים מַחְנֶה רוּחוֹת אַרוֹנוֹת
וְהַאֲרֵן הוּא אֶבֶן שְׁלֵמָה • בְּדָרֶךְ אַחַר יֵצְאוּ אֵלֶיךָ • אֵת הַדְּרֶךְ יִלְכֶנּוּ
בָּהּ ורבנים אֶבְנִים דְּרָכִים • הֵה א סימן לנקבה כשהפלה מלרע אבל לא כשהיא
פלעיל כמו לִיָּלָה מְצַרִימָה • ואמר הלילה הָיָה ולא הָיִאת • ונשמות

המספר ה'א סימן לזכרים עד עשרה

כללי הרקרוק

המרה האחר עשרה שמות הבאים כלשון זכר וילת ה'א וכלשון נקבה עם ה'א
ורבויים כלשון זכר כמו רג רנה דגניבס הרס

הרסה הרסים חשך חשכה חשכים:

המרה השתיכ עשרה שמות הבאים כלשון זכר כלשון נקבה ורבויים
כלשון נקבות כמו חגור חגורה רגורות

גבע גבעה גבעות שער שערה שערות:

המרה השלש עשרה בשמות הבאים ברבויים כלשון זכרים וכלשון נקבה
כמו אלמים אלמות מערנים מערנות

אמים אמות ונאמר היחיד מהם דרך סברה קצתם בה'א ככוף וקצתם בלא ה'א

כמו אלמה אמה מערן ירופיהם:

אתיות אל'פא ב'הא הם כ"ב וחמשה מהם כפ' לים נקראו והם סנ'צמך חצופ
לעולם שורש והיסוף ק"ט צ"ה גז' ע ספ'רד וחצופים לפעמים שורש ומעמים
שפוש והסימן נכ"תב שמו' אל'י י"ה ועיר נע'ל' מ'יו ושם עתה נרבר

על שבעה מהם בלבד וסימנם סס"ה וכ"לכ זכין כלם יש שלשה עשר שמושים
השמוש הראשון הוא שמוש המ' ש שפיר'שי חלק מהרבה כמו סרוראי בנגד

מפרי העץ ולפ' יבן נקראת פ"ס כאלו אמר בהם בדרך קצרה ושמישה

במקם מן וחמדי היא נקורה כתי'רק ודגש אחריה להורות על הג'ון התמרה כמו

מבית ומשדה ומכרם חוץ כשחבא על אות אח'הקר או היא בצ'ירי כמו שוב

מחרון אשך מעל פני האדמה חוץ ממלה מחוץ תשכל חרב:

השמוש השני הוא להורות על היתרון כמו הנ'המרים מזהב יקרה היא

מפנינים וכן כל מ"ם הגא אחר מלת טוב'היא סורה על ענין יותר

כמו טוב שם משמן טוב טוב פריי מחרוץ ומפ'ז ונקודחה נקודות המ"ם

הראשון ואין הפרש בנקודתה לנקודת הראשון רק למי הענין הכיר איוו היא כשמשת
במקום חלק ואיוו היא במקום יותר:

השמוש השלישי הוא שמוש הש'ין ושמושה במקום אשר כמו שאל יעקב

בעורו שככה לו ועל הרוב נקורה בס'ול ודגש אחריה חוץ על

אח'הש כמו שעמלתי ושתבמתי ונמצאת בה'חח שקמתי רבורה

שלמה

שְׁלֵמָה אֱהִיָּה בְּעֵטָיָה וּנְמָצָא כִּמְצֵא שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עִמּוֹ :

השמוש הדביעי שמוש הה"א המורה על דבר הידוע ונקראת ה"א הידיעה ואינה כאה בשם העצם הראשון כמו הטוב הזה והלבנון והיא מסיד פתוחה ודגש אחריה . אבל על אותיות אע"ר היא קסוצה לחילוף הדגש כמו הַרְצִים רוֹכְבֵי הַרְכֵשׁ הָאֲחֻשְׁתָּרְנִים . אבל על הח"ית וה"הא הם פתוחים על הדגש כמו רְבִיעֵית הַהֵן . ויוצא אותו החוצה החיים הַרְדֵשׁ . וכן כל הַהִיא וְהַהִיא פת"ח וכל הַעוֹרִים פְּתוּחִים וכל הַעֲבָרִים קסוצים והסיסן סְמָאִין פְּקָחִין וְהַיְהוּדָאִין קְמָצִין : ורע כי נשתבא אחריה אות שְׂוֹא"ית ימול הדגש למעמים כמו הַמְלַמֵּד יָדֵי לְקָרֵב ונשתבא על יו"ר שְׂוֹא"ית ימול ג"כ הדגש כמו הַיְאֹר הַיְסוּר הַיְרִיעָה . אבל כל יוֹרֵינן של שפות בעלי חיים רנושים כמו הַיְהוּדִים הַיְעֲנִים אבל כל הלויים רפי . ורע שאות הנדונית שאחריה קסוצה או ה"א הידיעה היא בס נול על הדגש כמו הַעֲנֵן הַחֲכֵם הַעֲשִׂיר וְדוּמִיָּהם . חוץ סמלות ועירות כמו הָהָר הָעֵם וכל אה הרינים כוללי ג"כ אותיות כל כ כאשר נבאר ויש ה"א הנקראת ה"א הקריא כאשר נבאר והוא כמו הַאֲוִינֵנו הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה הַדּוֹר אֵתְּם רֵאֵן ואין הפרש בנקורחה לנקודה ה"א הידיעה רק לפי הענין תכדים . השמוש חמישי נקרא ה"א החיסה או ה"א השאלה ותסיר היא נקודה בחשב פת"ח כמו הַבֵּית תְּשֻׁעִים שְׁנָה . הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ הַיְצִלָּה הַיְמַלֵּט : אבל על חיבה שאות הראשונה בשוא צו ת"א החיסה נקודה בס"ת גדול כי לא יבואו שני שואים בראש המלה כמו הַכּוֹזֵר . יַעֲשֶׂה . אֵת אַחֻתְּנִי . הַבְּרָכָה אַחַת . הַבְּמַחְנִים אִם בְּמַבְצָרִים . וכן ה"א החיסה או השאלה ויכאז על אחה"ע גס היא בפתח כמו הַאִישׁ כְּמוֹנֵי יְבָרַח . הַעוֹד לְנוּ חֲזָק וְנַחֲלֶה . הַעוֹד אֲבִיכֶם הִי . וכן הַעֲבָד יִשְׂרָאֵל . רחיתם כל נקבת . אבל הַאִישׁ אַחַד יַחְטֵא היא ה"א הידיעה . ולפיכך היא קסוצה . ונשאז הגדוף קסוצה או ה"א בכגול כמו מִי יוֹרֵעַ הַחֲכֵם יִהְיֶה או סְכָלֵי הַחַשְׁב אֲשֵׁיב אֵת בְּנֵי . הַחֲזָק הוּא הַרְפָּא :

כללי הרקודק

רע כי אחיות כלב כנזאם סמוכות לה' א הידיעה תמול היא הידיעה ונקודתה
חבא על אחיות כלב כמו יי פה שמים חסדה נאמר בשמים
חסדה לכהנים לערים לכהנים להערים :

השמוש הששי שמוש ויו החבור ותבא נקודה עם כל הנקודות חוץ מה' ולם
ושלש נקודות השלשה חספים וק סף חט' יף . נק דחה הראשון ה א
השו' א כמו ואיש והפל' ודומיהם . וחבא בשורק לשתי טבות . האחת טבת אות

שוא' ת שבראש המלה כמו וצרי ודבש . השנית לטבת אחת מאחיות בו כף כמו
ובנימין ומשה עליה לא ההרופץ . ועל ויו לא נמצא . אבל נוכל לומר

דרך סברה כמו וישתי . וכן בלשון משנת . הספק ווראי . ויו בקסץ חבא כשהיו שתי
שמות רצופים והשני מעיל באות ראשונה או מלה זעירא כמו שמים וארץ

תהו וכוהו . לחסבין . קחודך . נדרס ורכב וסוס . והוא שיהיה
שם מעט העסרה . ויו בחירק חבא על יוד שוא' ת והיה היוד נחה כמו לוי

ויהודה . וימינה תסעוני . ויו מח' חבא על אחיות אחת' ער נקודה בפתח
חטף כמו ועבדים וחמורים . ויו כסגול חבא על אה' ער נקודה בחטף טבול כמו

ואמת ואמינה . פתח פיה ואכול . וכן ויו בקמץ סמוך לחטף קמץ וה
הבל וחלי רע הוא . ויו בצירי לא חבא רק על לשון אלהות כלבד כמו ואהים

ואלהי . ואלהי וכן אחיות כלב כמו בלהים בלהים בלהים כאשר נבאר
השביעי ויו הרפוך המהפכת עבר' לעתיד או עתיד לעבר . והמהפכת

עבר לעתיד חנקד בכל הנקודות של ויו החבור חוץ מבצירי ונכארה
כשנאמר הפעלים . השמיני הוא כף הדמיון כמו והיה כעם ככהן בעבד כאדניו

בשפחה כנברחה בקנה כסוכר כמלוה כלוה . וכן כסוני כמוך כעמי
בעמך . ודרך הסקרא כשרוצה לחטוות שני דברים להטיל כף הדמיון בשניהם . ומי

והיה כעם ככר' ל' והיה העם כלהן והבין כעם . וכן כי כמון כפרעה . הרי הוא כלא
אמר אלה כפרעה ופרעה כמון . ונקודתה נבארה לקמן . החשיני הוא כף השעור כמו כאלפים איש . כאסתים על פני הארצה

ונקודתה כנקודת כף הדמיון . העשירי שמוש הלמוד הפורה על הבאת או נחיתה דבר כמו

כפלי הרקדוק

ח

לארום לעשו וכן כל-לו לך לי להם להן ודומיהם :

השמוש האחד עשר הוא המורה על של כמו לה' הארץ וסלואה כמו על ה' ?
סמור לדוד כמו של ד' :

השמוש השנים עשר הוא שמוש הבית המורה על עם ינקראת ב' ח העור לפי
שבערו השלם המעולה כמו בחרבי ונקשתי : כמו עם חרבי עם קשתי :

השמוש השלשה עשר הוא המורה על חוך כמו בבית ובשדה ועתה נבאה
נקודת כל ב' :

דע כי נקודתה העצמית הוא הש' וא כמו כרבר לרבר ברבר : כאיש
לאיש באיש : ואם יבא אחריה אות שואית הם נחירק . כראיבן

לראיבן כראיבן : ועל יוד שואית תנוח הי' ור כמו ביחורה ביוש שלם
ואם תבאנה על אח' הע נקודות כחסף פת' ח הם כפ' ח כמו בעבדים לעבדים

בעבדים : ואם בחסף סג' ל יהיה סג' ל כמו לאויל באויל באויל ואם על
חסף קס' קס' קס' אבל על לשון אלהות בצי' כמו והיותם כאלה ס' :

והיא הידיעה הבאה אחר אותיות כל ב הפול ותבא נקודה על אותיות כל ב כמו
כבית לבית בבית : ונסצא מי כחצר הוא כמו בהחצר וכל יני

הנקודות של הא' ידיעה יש באותיות כל ב :
פשאמרנו שויו החבור על סלעיל א' על מלה ועירא היא כק' מס' כמו ופרץ

וירח קח וקד' : זה דוקא כשיוש מעט העסרה . אבל אם

אין העסרה כמו ואלה שמות ונמו ואת רבקה אתותם :

אז תשאר הו' יו בשו' א :

בנ' לך וא' ע

שיר

מרכב פית' פית' ית' כ'ת ית' א'ת

לְכַל־חֲכֵמָה קִטְנָה או גְרוּלָה .

בְּרִקְדוּק תַעֲשֶׂה מוֹסֵר תְּחִלָּה

לְבַל תִּהְיֶה בְשֵׁם פִּיעַל וּמְלָה

בְּמוֹ עוֹר מִמֶּשֶׁשׁ בְּאַפְלָה

הו של בע

לנעים הקורא

נועם שיר המדפים

הא לך רְקוּדִיק . מֶרֶב בְּרוּק . אֵל בֶּן דְּרוּק . לְלִמּוֹד תּוֹרָה :

מִנּוּ תִרְאֶה . דְּרֶךְ תּוֹרָה . כּוֹה תִרְאֶה . בְּנִין גּוֹרָח :

מִשָּׁל יִמְשׁוּל . מוֹשֵׁל יִמְשׁוּל . לְסוֹר כּוֹשׁוּל . מְלָה זָרָה :

מִנּוּה תִלְמֵד . כִּי הוּא נְחֻמֵד . לְחִיּוֹת נְצֻמֵד . אֵ עִם נְכָרָא :

הוּא עַל עוֹזָה . לֹא יִפְלֵא . כּוֹ לֹא תִשְׁלֵה . תִּשְׁוִיר שִׁירָה :

זֶה קַל מִפְּעַל . כּוֹ לֹא תִגְעַל . פִּיעַל פְּעַל . רַבָּה גְבָרָא :

בְּמַעַט חֶבֶר . רַב מִסְפָּר . כִּי כֹה דִבֵּר . סוֹפֵר עֲזָרָה :

(עַת תִּעֲיִנו . לֵב הִכִּינוּ .) וַיְבִינוּ עִם בְּמִקְרָא :

B

874.